

IZVEŠTAJ O RADU NARODNIH BIBLIOTEKA BEOGRADA U 1960 G.

Nismo dobili sve izveštaje o radu narodnih biblioteka iz prigradskih opština, pa ne možemo da utvrdimo dali se broj biblioteka od juna ~~na june~~ 1960 g. promenio. Zbog toga ćemo u ovoj izveštaj uneti brojno stanje narodnih biblioteka prema podacima iz materijala o snimljenom stanju narodnih biblioteka polovinom 1960g.

Na području grada Beograda ima 105 narodnih biblioteka. Na teritoriji samoga grada ima 26 biblioteka, a u selima 78 i jedna gradska u Obrenovcu, što znači da na teritoriji, koja se nalazi van samoga grada, ima ukupno 79 biblioteka. Beogradskom području pripadaju 116 mesta i naselja.

Spisak opština i njihovih mesta u kojima nema biblioteka:

Opština	Broj mesta	Broj mesta u kojima nema biblioteke	Naziv
1. Voždovac	8	5	Beli Potok, Zuce, Jajinci, Rakovicam, Bošnjaci.
2. Krnjača	13	4	Dunavac, Preliv, Berča, Tovilište.
3. Palilula	3	1	Veliko Selo
4. Grocka	10	1	Vrčin
5. Obrenovac	28	16	Baljevac, Belo Polje, Brkulica, Brovič, Veliko Polje, Vukićevica, Dren, Zabrežje, Jasenak, Konatica, Krtinska, Grašac, Pitoman, Rvati, Urevci, Ušće.
6. Surčin	7	3	Čakovo, Petrovčić, Progar.
7. Sopot	18	7	Drlupa, Guberevac, Nemenikuće, Grkovo, Repčevo, Sibnica, Stejnik,
S V E G A :	87	37	

Prema tome u 79 mesta ima narodnih biblioteka ili pozajmni h bibliotečkih punktova centralnih narodnih biblioteka.

Izvestan broj ovih biblioteka finansiraju kulturno prosvetna društva/narečite na teritoriji opštine Krnjača/ali kako one služe za sve građane mesta mogu se smatrati narodnim bibliotekama.

Od ukupne 79 mesta u kojima postoje knjige sa kojima se mogu služiti njihovi stanovnici svega 29 mesta imaju preke 500 knjiga i to : 9 mesta imaju od 500 do 1.000 knjiga, 14 mesta od 1.000 do 2.000 , 2 mesta od 2.000 do 3.000 , 2 mesta od 5.000 do 10.000 i 2 mesta od 10.000 do 15.000. Ostalih 50 mesta imaju ispod 500, ili ispod 400 ili ispod 300 , pa čak i ispod 200 ili 100 knjiga. U mestima koja imaju ispod 500 knjiga , a uključena su u bibliotečku mrežu centralne narodne biblioteke , ne oseća se tolike nedostatak knjiga pošto su njihovi fondovi pokretni i stalno se zamenjuju drugim knjigama. kao što je slučaj na Čukarici, u Baraševu i Surčinu.

Financijska sredstva svih 15 beogradskih opština koja se daju za biblioteke u 1960 g. iznosila su svega 72.045.400 dinara, dok su njihovi budžeti na istu godinu iznosili 8.569.600.000 dinara, što znači da je za biblioteke od ukupnih budžetskih sredstava date svega 0,8 procenata.

Tabelarni pregled budžetskih sredstava po opštinama i utrošena finansijska sredstva za biblioteke u 1960 g.

Opština	Budžet opštine	Dinara po stanovniku	Dinara za biblioteku	Procenat budžeta za biblioteku
1. Voždovac	873.000.000	13.364	7.697.000	0,8
2. Vračar	1.056.900.000	12.733	11.264.599	1
3. Zvezdara	886.100.000	11.144	8.060.000	0,9
4. Zemun	1.150.000.000	18.699	8.392.100	0,7
5. N. Beograd	367.700.000	13.132	3.458.000	0,9
6. Palilula	590.100.000	11.348	5.924.000	1
7. Savski Venac	1.180.000.000	17.481	5.451.226	0,46
8. Stari Grad	1.420.400.000	15.608	8.205.000	0,5
9. Čukarica	894.000.000	15.401	9.280.000	1
10. Barajevo	165.900.000	9.703	2.000.000	1,2
11. Grocka	211.800.000	9.434	1.110.000	0,5
12. Krnjača	156.000.000	9.341	8	
13. Obrenovac	334.600.000	7.286	2.051.000	0,6
14. Surčin	158.200.000	9.113	1.257.000	0,7
15. Sopot	114.900.000	4.926		
Ukupno: 8.569.000.000		12.051	74.149.925	0,8
Biblioteka grada Beograda			26.435.000	
Svega: 8.569.600.000		12.051	100.584.925	1,16

Iz ovog tabelarnog pregleda se vidi da najviše novca imaju u budžetu po stanovniku opštine: Zemun, Savski Venac, Stari Grad i Čukarica a posle njih dolaze opštine: Voždovac, Novi Beograd, Vračar, Palilula, Zvezdara, dok najmanje novca po stanovniku imaju prigradske opštine: Barajevo, Grocka, Krnjača, Surčin, Obrenovac, i Sopot.

Međutim, ovakav odnos nije kada se pogleda koji procenat opština iz svog budžeta odvajaju za biblioteke. Tu prvo mesto zauzima opština Barajevo koja za biblioteke daje 1,2 procenata od svog celokupnog budžeta iako ona dolazi u grupu prigradskih opština koje imaju najmanje novca u budžetu po stanovniku, a zatim dolaze sledeće opštine: Vračar, 1%, Čukarica/1%, Palilula/1%, Zvezdara /1%, Novi Beograd/0,9%, Voždovac/0,8%, Zemun/0,7%, Surčin /0,7%, Obrenovac /0,6%, Stari Grad/0,5%, Grocka /0,5% i na kraju Savski Venac /0,46%. Opština Savski Venac nalazi se na drugom mestu po veličini sume koja dolazi na jednog stanovnika iz opštine budžeta dok po sredstvima koja odvajaju za biblioteke nalazi se na poslednjem mestu. Sličan je slučaj i sa opštinom Stari Grad koja ima značajnu sumu po stanovniku u budžetu, a po odvajanju sredstava za biblioteku nalazi se iza prigradskih opština Obrenovac i Surčina.

Opština Surčin i opština Sopot, kao što se vidi iz ovog pregleda, iz svojih budžeta za biblioteke ne daju nijedan dinar.

Na teritoriji grada Beograda za biblioteke se daje, uključujući i budžet biblioteke grada Beograda, po 177 dinara na stanovnika. Po opštinama ta sredstva su raspoređena ovako: opština Čukarica 159 dinara po stanovniku, opština Zemun 142 dinara, opština Vračar 141 dinara, opština Novi Beograd 130 din., opština Palilula 117 din. Opština Barajevo 112 din. opština Voždovac 111 din. opština Zvezdara 109 din. opština Stari Grad 93, opština Savski Venac 84 din. opština Surčin 70 din. opština Grocka 49 din. opština Obrenovac 44 dinara.

Finansiska sredstva od 177 din. po stanovniku su nedovoljna . Ona bi morala da iznose najmanje 350 din. po stanovniku, jer bi samo u tom slučaju biblioteke mogle da odgovore svojim zadacima i čitalačkim potrebama stanovništva na teritoriji Grada Beograda. Ona su naročito mala u prigradskim opštinama Surčin, Grocka i Obrenovac.

Potrebno je preduzeti određene mere u opštini Krnjača i u opštini Sopot kako bi i one edvojile izvesna finansiska sredstva za rad narednih biblioteka.

Iz svega što smo dosad izveli, vidi se da je neophodno potrebno da budeti biblioteka budu znatno veći nego što su bili u toku 1960g. Što će, ukoliko dođe do njihovog povećavanja, umnogome doprineti da biblioteke daleko snažnije razviju svoju aktivnost na širenje prosvete, kulture i obrazovanja putem knjige i to naročito među onim stanovnicima Beograda kod kojih još nije stvorena navika za korišćenjem knjige.

Finansiska sredstva koja su bila edvojena iz budeta biblioteka za knjige u toku 1958, 1959 i 1960 g. u bibliotekama na području samoga grada, nisu svake godine ravnomerno rasla nego su čak u pojedinim bibliotekama i opštala, što je zavisilo od opštine koja dodeljuje budet biblioteci, iako su budeti biblioteka u toku ovih godina redovno rasli skoro u svim opštinama.

Tabelarni pregled budeta i pozicija za knjige za 1958, 1959 i 1960 narednih biblioteka na teritoriji gradskog područja Beograda :

Opština	Budeti biblioteka		1960	Budetske pozicije za knjige		
	1958	1959		1958	1959	1960
1. Veždevac	3,304.000	4,057.000	7,697.000	676.000	827.073	1.322.000
2. Vračar	5,939.000	8,517.000	10,264.000	1,181.000	1,630.000	1.600.000
3. Zvezdara	3,906.000	4,227.000	8,060.000	928.000	1,165.000	1,200.000
4. Zemun	5,267.000	5,991.000	8,392.100	1,410.000	1,300.000	2,530.000
5. Novi Bgd.	2,310.000	2,658.000	3,458.000	850.000	520.000	695.000
6. Palilula	5,649.000	5,924.000	5,924.000	2,380.000	1,269.840	1,394.500
7. Savski Venč	3,257.000	4,270.000	5,451.226	1,180.000	1,300.000	1,400.000
8. Stari Grad	5,965.000	6,705.000	8,205.000	1,200.000	1,054.637	1,900.000
9. Čukarica	4,726.000	5,215.000	9,280.000	1,153.000	1,123.000	1,500.000
U k u p n o :	323.000	47,053.000	67731.925	10955.000	10189.550	13,541.500

Prema ovom pregledu opština Vračar je za nabavku knjiga za naredne biblioteke imala 1959 g. 1,630.000 din. a 1960 g. 1,600.000 din., dok je budet za biblioteke 1959 god. iznosio 8,517.000 din. u 1960 god. 10,716.000 din. što znači da su finansiska sredstva za biblioteke u 1960 god. porasla za preko 2 miliona dinara, međutim, finansiska sredstva za knjige ostala su ista, odnosno smanjena su za 30.000 din.

Na opštini Zvezdara budet za biblioteke iznosio je 1959 god. 4,227.000 a u 1960 god. povećan je na 8,060.000 din. dok su pozicije za knjige u njima iznosile 1959 god. 1,165.000 din. a u 1960 god. 1,200.000. Prema tome, budžetska sredstva za biblioteke na opštini Zvezdara su za godinu dana porasla skoro duplo a finansijska sredstva za knjige svega za 35.000 dinara.

Na opštini Novi Beograd budžet narodne biblioteke je iznosio 1959 god. 2,310.000 din. 1960 god. 3,458.000 a 1959 god. pozicija za knjige iznosila je 850.000 din. dok je za 1960 god. iznosila svega 695.000 din.

Uopšte uzev, vidi se da su budžetska sredstva za biblioteke znatnije porasla nego što je to slučaj sa pozicijama za knjige, čak se može reći da su ona stagnirala, a tim što su u nekim opštinama i opadala. Porast u narednim bibliotekama na opštinama u Beogradu nije mogao da omogući i porast pozicija za knjige jer su se povećali funkcionalni i drugi rashodi a povećanje budžeta pokrilo je samo njih. Finansiska sredstva za knjige za sve naredne biblioteke u Beogradu, sem za gradsku, iznosila su

u 1959 god. 10,955.000 dinara, a u 1960 god. 13,541.500, što znači da na 26 biblioteka na opštinama na užem području došlo je povećanje finansijskih sredstava za knjige za oko 2,000.000 dinara, što je veoma malo za toliki broj narodnih biblioteka, jer ako uzmemo da je svaka biblioteka dobila podjednako povećanje, dolazi na svaku pojedinu 76.000 din., a s tim novcem je svaka od njih mogla da u odnosu na 1959 god. nabavi više svega oko 150 knjiga, pod uslovom da je prosečna cena knjizi oko 500. dinara.

Narodne biblioteke u Beogradu zajedno sa Gradskom, nabavile su u 1960 godini 34.658 knjiga/to su 26 biblioteka sa užeg područja grada/. Najviše je nabavilo knjiga Biblioteka grada Beograda/5786/, a opštinske biblioteke po veličini broja nabavljenih knjiga idu sledećim redom: Zemun/5.600/, Stari Grad/3.961/, Čukarica/3.954/, Zvezdara/3.874/, Vračar/3.784/, Savski Venac/2.924/, Voždovac/1.867/, Palilula/1.830/, i na kraju Novi Beograd/1.060/.

Narodne biblioteke na užem području grada, zajedno sa gradskom bibliotekom, imale su na kraju 1960 god. 387.994 knjiga. Uže područje grada ima 568.273 stanovnika, tako da narodne biblioteke nemaju ni po jednu knjigu na stanovnika na ovom području, a trebale bi da budu najmanje 1-2 knjige po stanovniku.

Uperedni pregled broja stanovnika po opštinama i broja knjiga u fondovima narodnih biblioteka:

Opština	Broj stanovnika	Broj knjiga	Broj stanov. na 1 knjigu
1. Voždovac	69.320	26.688	2,9
2. Vračar	79.554	44.769	1,7
3. Zvezdara	73.561	33.816	2,1
4. Zemun	58.830	41.871	1,4
5. Novi Bgd	26.586	11.170	2,3
6. Palilula	50.428	33.523	1,5
7. Savski Venac	64.569	21.911	2,9
8. Stari Grad	87.360	47.694	1,8
9. Čukarica	58.065	43.293	1,3
Ukupno	568.273	304.735	1,8

■ ■ ■ ■ ■

Biblioteka grada
Beograda

83.209

Svega:

568.273

387.944

1,5

Iz ovog uporednog pregleda se vidi da 1,5 stanovnika dolazi na jednu knjigu, tek kada bi odnos bio obrnut, odnosno kada bi 1,5 knjiga bila na jednog stanovnika, broj knjiga prema broju stanovnika bio bi zadovoljavajući.

Najslabije stoje sa brojem knjiga prema broju stanovnika Voždovac i Savski Venac, a zatim dolazi opština, Stari Grad, Vračar, Palilula, Zemun, Čukarica.

Knjižni fondovi biblioteka od 1958 do 1960 god. perasli su od 260.616 knjiga bez broja knjiga u fondu biblioteke grada Beograda/na 304.735 knjiga, plus 83.209 knjiga, koliko ima Biblioteka grada Beograda u 1960 god. što ukupno iznosi 387.944 knjige.

Uperedni pregled knjižnih fondova biblioteka po opštinama od 1958 do 1960 godine.

KNJIŽNI FOND

Opština	1958	1959	1960
1.Veždovac	24.967	27.083	26.688
2.Vračar	43.714	40.985	44.769
3.Zvezdara	39.075	39.075	33.816
4.Zemun	31.948	36.271	41.817
5.Novi Beograd	9.877	10.110	11.170
6.Palilula	26.319	31.287	33.523
7.Savski Venac	16.700	19.109	21.911
8.Stari Grad	35.083	35.042	47.694
9.Čukarica	32.933	35.286	43.293
U k u p n o :	260.616	274.048	304.735
Biblioteka grada Beograda			83.209
S v e g a :	260.616	274.048	387.944

II

Knjižni fondovi narodnih biblioteka u opštinama : Zemun, Novi Beograd, Palilula, Savski Venac, i Čukarica redovno su rasli, ali u opštini Veždovac, Vračar, Zvezdara i Stari Grad bilo je i negativnih promena u odnosu na veličinu knjižnih fondova. U opštini Veždovac 1959 god. bilo je 27.083 knjiga, a 1960 god. knjižni fond se smanjio na 26.688. knjiga. U opštini Vračar knjižni fond je 1958 god. 43.714 knjiga dok u 1959 god. svega 40.985 knjiga, tako da se stanje knjižnog fonda popravilo tek 1960 god. kada je poraslo na 44.769 knj. U opštini Zvezdara knjižni fond 1958 i 1959 god. ostao je isti /39.075/knj., a 1960 god. smanjio se na 33.816 knjiga. Na opštini Stari Grad knjižni fond 1958 god. iznosio 35.083 knj. a 1959 smanjio se na 35.04 knj., dok se 1960 naglo popeo na 47.694 knj. Očigledno je da biblioteke koje su u pojedinim godinama stagnirale u obnovi knjižnih fondova, ili čiji su knjižni fondovi opadali nisu mogli da odgovore potrebi svojih čitalaca za novom knjigom, a kad onih biblioteka koje su imale male povećanje knjižnih fondova mogle se samo delimično odgovoriti potrebama čitalaca.

Biblioteke sa užeg područja Beograda sa Gradskom bibliotekom zajedno imale su 69.523 člana, bez Gradske biblioteke 59.181 člana.

Broj upisanih članova u narodnim bibliotekama po opštinama u 1958 1959 i 1960 god.

Opština	1958	1959	1960
1.Veždovac	3.297	3.903	5.770
2.Vračar	6.221	6.890	9.968
3.Zvezdara	5.023	4.947	5.838
4.Zemun	5.331	5.780	5.812
5.Novi Beograd	2.259	1.124	1.275
6.Palilula	2.358	2.868	3.381
7.Savski Venac	4.350	4.800	5.244
8.Stari Grad	5.120	8.136	11.313
9.Čukarica	6.413	8.738	10.508
U k u p n o :	39.372	47.186	59.181
Biblioteka grada Beograda			10.342
S v e g a :	39.372	47.186	69.523

Povećanje broja članstva u narodnim bibliotekama na užem području grada od 39.372 na 59.181, odnosno na 69.523 člana treba smatrati kao značajan uspeh u radu ovih biblioteka.

Najveće povećanje u broju članova od 1958 god. do 1960 imaju Stari Grad/6.193/ Cukarica /4.077/ i Vračar /3.747/zatim povećanje broja članova od 1958 god. do 1960 god. idu ovim redom po opštinama :Voždovac /2.473/,Palilula/1.023/Savski Venac 894/,Zemun /481/.U opštini Novi Beograd došlo je do opadanja broja članova jer ih je 1958 god. bilo 2.259 a 1960 god. 1.127,što znači da ih je u 1960 god. manje za 984.

Neosporna je činjenica da se broj članova biblioteka u Beogradu znatno povećao ,ali ,pered toga ,taj broj nije još zadovoljavajući prema broju stanovnika ,on bi ipak morao da bude veći,a naročito ako se uzme u obzir da je u narodnim bibliotekama prilično mali broj članova radnika ,pa čak i službenika.Najveći broj članova narodnih biblioteka su učenici i studenti kojih ima procentualno daleke više nego radnika i službenika.

U 1960 god. broj pročitanih knjiga u narodnim bibliotekama na užem području grada uključujući i Biblioteku grada Beograda,iznosi .,037.573. Samo biblioteka grada Beograda pozajmila je svojim članovima u 1960 god. 168.493 knjiga.Ove biblioteke su u istoj godini izvršile 1,318.389 usluga: u opštinskim bibliotekama učinjeno je posetiocima 1,083.389 usluga,a u biblioteci grada Beograda 235.000.

Pregled broja izdatih knjiga i izvršenih usluga u narodnim bibliotekama Beograda:

Opština	Broj izdatih knjiga	Broj izvršenih usluga
1.Voždovac	86.756	86.756
2.Vračar	171.658	339.818
3.Zvezdara	79.367	79.367
4.Zemun	83.171	83.171
5.Novi Beograd	36.327	46.047
6.Palilula	45.047	81.476
7.Savski Venac	83.842	83.842
8.Stari Grad	120.919	120.919
9.Cukarica	161.993	161.993
U k u p n o :	869.080	1083.389
Biblioteka grada Beograda	168.493	235.000
S v e g a :	1,037.573	1,318.389

Veći broj knjiga i od Biblioteke grada Beograda izdale su narodne biblioteke na Vračaru/171.658/ dok ,čak je imala i veći broj usluga od Biblioteke grada Beograda /339.818/.

Prema broju izdatih knjiga i veličini knjižnih fondova narodnih biblioteka možemo izvući kolike su korišćeni fondovi knjiga narodnih biblioteka na opštinama .Najviše je korišćen fond /3,8 puta/,zatim na opštini Cukarica /3,7/,na opštini Voždovac /3,2 puta/ i na opštini Novi Beograd /3,2/,a manje je korišćen na opštini Stari Grad /2,7x puta, /, na opštini Zvezdara /2,3 puta/ i na opštini Zemun /1,9 puta/,dok je najmanje korišćen na opštini Palilula /1,9 puta/.Celokupan knjižni fond svih pomenutih biblioteka i Biblioteke grada Beograda korišćen je 2,6 puta.

Narodne biblioteke sa gradskog područja Beograda u 1960 god. bile su angažovane u radu na snimanju stanja narodnih ,školskih i sindikalnih biblioteka na čitavoj teritoriji grada Beograda zajedno sa Bibliotekom grada Beograda .U 1960 god. završeno je snimanje svih narodnih biblioteka kako na užoj teritoriji grada tako iste i na teritoriji svih prigradskih opština,odnosno po svim mestima i selima koja pripadaju području Sreza Beograda.Snimanje stanja narodnih biblioteka u prigradskim opštinama izvršila je Biblioteka grada Beograda.Ova snimanje izvršeno je na samom terenu direktnim uzimanjem podataka od biblioteka .U ovom poslu biblioteke su obišle 116 mesta ,sela i naselja i snimile su stanje 105 narodnih biblioteka,

oko 300 sindikalnih biblioteka i preko 100 školskih biblioteka. Na osnovu snimljene situacije narodnih biblioteka izvršena je analiza njihovog stanja i izradjen je predlog, u Biblioteci grada Beograda, za rešenje problema razvoja bibliotečke mreže narodnih biblioteka na teritoriji NO grada Beograda.

Narodne biblioteke su u drugoj polovini 1960 god. uzele aktivnog učešća u pripremanju i izvršavanju zadataka u okviru akcije "Mesec dana knjige". Učešće narodnih biblioteka u ovoj akciji bilo je veoma živo i raznovrsno. Organizovan je niz kulturnih priredbi, veliki broj knjižnih večeri, izložbe knjiga itd. Zbog toga je i rad pojedinih narodnih biblioteka u ovoj akciji bio dobro zapažen. Za aktivan rad i pokazane rezultate u akciji "Mesec dana knjige" pohvaljene su od strane Saveza organizacija i ustanove za širenje knjige Beograda koji je organizator ove akcije, biblioteka "Đorđe Jovanović" biblioteka "Jovan Popović" i biblioteka "Vračar" koja je u isto vreme predložena i za nagradu Saveta za kulturu NRS. Velikom delom aktivnost narodnih biblioteka doprinela je da se od strane Saveza organizacija i ustanova za širenje knjige Srbije Savez organizacija i ustanova za širenje knjige Beograda nagradi za svoj rad kao organizacije u akciji "Mesec dana knjige".

Problemi narodnih biblioteka Beograda u 1960 godini su skoro u svim bibliotekama isti. Njihovi osnovni problemi su: nedovoljna finansijska sredstva za aktivan život i rad biblioteka, nedovoljne i nefunkcionalne prostorije za pravilno poslovanje biblioteka i mali broj stručnih kadrova.

Ilustracije radi iznećemo probleme narodnih biblioteka po opštinama, a i po pojedinim bibliotekama teme gde ne postoji centralna opštinska narodna biblioteka.

OPŠTINA VOŽDOVAC

Najveći problem u radu narodnih biblioteka na teritoriji opštine Voždovac je loš smeštaj narodnih biblioteka i nedovoljne prostorije koje su istovremeno i neugledne. Tako je ogranak Centralne narodne biblioteke opštine Voždovac, u Vojvode Stepe ulici smešten u prostorijama bivše mesarnice. Centralna narodna biblioteka ima samo jednu prostoriju koja služi i za smeštaj knjižnog fonda i za rad službenika i za rad sa publikom. Ulica u kojoj se nalazi Centralna narodna biblioteka ne nalazi se u centru opštine nego na njenoj periferiji. Isto je slučaj i sa njenim ogrankom u ulici Maksima Gorkog pošto je smeštena u jednoj prostoriji veličine 3 x 3m². Narodne biblioteke ove opštine, na samom gradskom području, nemaju nijednu čitaonicu, odnosno nemaju nijednu prostoriju gde bi mogli da je smeste.

U 1960 godini ove biblioteke rashodevale su 6.587 knjiga. Sada su ove biblioteke ostale sa snažnim umanjnim knjižnim fondovima. U centralnoj biblioteci ostalo je u dečje, fondu knjiga svega 1.214 knjiga, u fondu knjiga iz naše i strane književnosti 2.781 knjiga, a fond knjiga iz društvene i političke oblasti sveo se na svega 486 primeraka. Ogranak Centralne narodne biblioteke u ulici Vojvode Stepe ima sada iz društvene i političke oblasti svega 441 knjigu, iz književnosti 418 knjiga, 96 knjiga iz oblasti istorije i geografije. Ogranak u ulici Maksima Gorkog ima sada 296 knjiga iz oblasti društvene i političke literature, 422 knjige iz književnosti i iz dečje literature svega 271 knjigu.

Pored ovakvog stanja knjižnog fonda, biblioteke su morale da izvrše uštedu od 100.000 dinara u proteklej godini na račun pozicije za kupovinu knjiga.

Kod čitalaca narodnih biblioteka na opštini Voždovac vlada prilično velike interesovanje za marksističku literaturu koje oni nemaju ni približno u dovoljnom broju prema potrebama njihovih čitalaca, te zbog toga knjižni fond ove literature postao osnovni problem u kvalitetu fonda knjiga svih ovih biblioteka.

Problemi seoskih biblioteka na opštini Voždevac su isti kao i biblioteke koje se nalaze na području samoga grada. Jedine bolje uslove ra-
dima biblioteka u Ripnju koja je i postigla bolje rezultate u radu. Seoske biblioteke u Zucama, Pinosavi i Beškom Potoku već dve, pa i više godina nisu obnavljali svoje knjižne fondove, a Centralna biblioteka opštine nije u stanju da im, sa svojim slabim knjižnim fondom, pozajmljuje knjige u većem broju.

Biblioteka u Ripnju nije obuhvaćena radom centralne narodne biblioteke zbog udaljenosti, tako da je ona potpuno samostalna biblioteka, u svom radu, ona čak nije ni obuhvaćena budžetom Centralne narodne biblioteke, već joj opština daje posebna budžetska sretstva.

Narodne biblioteke na opštini Voždevac od ukupno 4.200 upisanih imaju svega 190 radnika članova.

OPŠTINA VRAČAR

Na ovoj opštini nijedna biblioteka nema odgovarajuće prostorije, a pored toga, nijedna od njih nema čitaonicu ni posebnu prostoriju. Takođe obe biblioteke nemaju ni potreban nameštaj. Broj čitalaca i broj knjiga u bibliotekama iz dana u dan raste a broj prostorija i njihova veličina ostaje ista iako su već odavno nedovoljne. Najveća potreba se oseća za posebnom čitaonicom za decu i prostorom gde bi se odvijao njihov kulturni i zabavni život. Ogranak Centralne biblioteke "Veselin Maslaša" treba preseliti u bolje i pristupačnije prostorije, jer su sadašnje prostorije loše i nedovoljne.

Financijska sredstva za nabavku knjiga za biblioteke su nedovoljna pošto je fond nabavljenih knjiga daleko manji od stvarnih potreba za njom na ovoj opštini.

OPŠTINA ZVEZDARA

I u ovoj opštini je problem narodnih biblioteka u smeštaju i prostorijama. Iako je Centralna narodna biblioteka preseljena u novu zgradu Doma Kulture, problem njenog smeštaja nije potpuno rešen, jer je kancelarija upravnika i sekretara ostala u staroj zgradi. Ogranak Centralne narodne biblioteke "Radeje Domanović" nalazi se u jednoj staroj i neuglednoj zgradi koja ne može odgovarati ustanovi kulturnog karaktera.

Veliki problem u radu ovih biblioteka u 1960 god. predstavljala su mnogobrojna odsustvovanja sa posla, a takođe i privremeno zatvaranje Centralne narodne biblioteke. Tako je u 1960 god. izgubljene 93 radna dana zbog bolesti službenika i njihovih članova porodice, zbog polaganja stručnog ispita službenika 60 radnih dana, zbog korišćenja godišnjeg odмора 377 radnih dana, zbog preseljavanja centralne narodne biblioteke u novu zgradu 78 radnih dana.

U fondovima narodnih biblioteka na teritoriji opštine Zvezdara nema dovoljno političke i naučne i popularne literature prema potrebama koje postoje kod njihovih članova.

Ove biblioteke su imale u protekloj godini vrlo slab rad na širenju bibliotečke mreže po standbenim zajednicama, preduzećima, ustanovama, organizacijama i selima. Nisu imali dovoljan broj službenika da bi ovaj posao sa potpunim uspehom obavili, ali i pored toga ovaj rad je mogao biti i bolje organizovan. Oni čak nisu uspeli ni da snime stanje sinikalnih biblioteka na njihovim terenu.

OPŠTINA ZEMUN

Veliki poteškoće u radu biblioteka na ovoj opštini u 1960 god. izazvali su adaptacioni radovi na zgradama koje su tuđa svojina, a u koje su smeštene 3 biblioteke, što je znatno otežalo njihov rad, naročito na izdavanju knjiga. Iz ovih razloga dve biblioteke nisu radile na izdavanju knjiga oko 2 meseca, a u trećoj rad na izdavanju knjiga bio je manji zato što je prilaz bio otežan.

Pored toga, prostori svih biblioteka nisu odgovarajuće za bibliotečko poslovanje, čak su veoma nepoгодne, jer se biblioteke u Novom Gradu nalaze pored bioskopa, odnosno imaju zajednički ulaz. Prostori u Biblioteci u Donjem Gradu su razdvojene, tako je pionirsko odeljenje prebačeno iz prizemlja u prostori ranije čitaonice na prvi sprat, a čitaonica u malu salu Doma kulture, pa je na taj način razbijena povezanost bibliotečkih prostora. Poslovanje se u ovoj biblioteci otežava i time što je njena izlacija od buke u bioskopu, muzičke škole i fiskulturnog igrališta veoma slaba.

Knjižni fondovi biblioteka na ovoj opštini, pored toga što njihova veličina iznosi oko 40.000 knjiga, nisu ni dovoljno brojni ni dovoljno raznovrsni prema potrebama čitalaca. Veliki deo fondova zauzimaju knjige iz obavezne školske literature, pošto je najveći broj članova biblioteka učenika.

Poslovi oko organizovanja bibliotečke mreže na terenu po standardnim zajednicama i ustanovama i preduzećima nisu se razvijali u dovoljnoj meri. Ove biblioteke nisu još ni do danas izvršile snimanje stanja školskih i sindikalnih biblioteka, koje treba da posluže kao prelazna osnova za razvijanje bibliotečke mreže na terenu.

OPŠTINA NOVI BEOGRAD

Biblioteka opštine Novi Beograd ima dosta mali fond knjiga prema broju stanovnika. Ona je osnovana tek 1951 god. pa bi svakako trebalo da se ubuduće za ovu biblioteku odredjuju veća finansijska sredstva za nabavku knjiga kako bi se knjižni fond biblioteke što pre kompletirao za veoma raznolike potrebe čitalaca, koje su veoma velike ako se uzme u obzir da se u njenom neposrednoj blizini nalazi Studentski Grad.

Ova biblioteka ima veoma mali broj upisanih članova /1.275/. Ovaj problem je nastao iz više razloga. Jedan od tih je što biblioteka naplaćuje upisninu od 100 do 150 din. i to baš u kraju gde živi najveći broj studenata.

Rad ove biblioteke na razvijanju bibliotečke mreže putem pozajmice knjiga preduzećima, ustanovama i organizacijama uopšte ne postoji, što se isto tako može smatrati kao razlog zašto imaju mali broj upisanih članova.

Na terenu ove opštine ni do danas nije izvršeno snimanje stanja školskih i sindikalnih biblioteka.

OPŠTINA PALILULA

Centralna narodna biblioteka nema pogodna prostori za svoje poslovanje. Ona već ove godine neće imati dovoljno prostora za smeštaj novih knjiga, a fond dečjih knjiga nalazi se u istoj prostori sa prijemnim odeljenjem. Ni u jednoj biblioteci na ovoj opštini prostori dečjih odeljenja nisu odvojene od ostalih bibliotečkih službi. U seoskim bibliotekama ne postoji ni jedna čitaonica. Osim toga, bibliotečki prostori seoskih biblioteka veoma su skućeni i nedovoljni. Vlasnik zgrada u kojoj je smeštena biblioteka u Višnjici često smeta rad biblioteke, jer ponekad ne dozvoljava da službenik ide u biblioteku zbog kirije koja nije plaćena, oko koje se vodi spor što je kirija visoka kao za lokal. Uopšte je stanarina za ogranke Centralne narodne biblioteke veoma visoka.

Odluka o položajnim platama službenika ovih biblioteka još nije izmenjena, tako su položajne plate njihovih službenika manje nego u drugim narodnim bibliotekama.

Opština uzima ostvarene prihode biblioteka, što je nepravilno jer prihod treba da pripadaju onome ko ih ostvaruje.

Prevoz knjiga do bibliotečkih punktova u selu i nazad u Centralnu biblioteku otežan je zbog toga što se knjige prevoze seoskim kolima i to samo onog dana kada se ide na pijacu.

OPŠTINA SAVSKI VENAC

Na ovoj opštini nalaze se dve samostalne biblioteke: Biblioteka "Đuka Dinić" i Biblioteka "Zmaj Jovan Jovanović".

Biblioteka "Đuka Dinić"

Biblioteka je smeštena u zgradi privatnog lica koje vodi spor protiv Biblioteke: zahteva da se ona iseli. Problem smeštaja Biblioteke nije ni do danas rešen. Bibliotečke prostorije su već sada tesne, jer nema prostora gde bi se mogle smestiti nove police za knjige, a čitaonica dečjeg odeljenja smeštena je na verandi koja zimi ne može da se koristi kada su velike hladnoće.

Biblioteka nema dovoljno knjiga za potrebe učenika - članova biblioteke. Broj traženih knjiga za propisanu školsku literaturu daleko je veći nego što su njihove finansijske moći za nabavku knjiga.

Ova biblioteka ima vrlo mali broj upisanih radnika u svoje članstvo iako su preke godine obilazili preduzeća i rasturali propagandne letke.

Nemaju finansijskog službenika, pa im finansijske poslove obavlja jedan stručni službenik - knjižničar.

Biblioteka " Zmaj Jovan Jovanović"

Biblioteka je smeštena samo u jednoj prostoriji, tako da je fond knjiga i čitaonica u istoj prostoriji, koja ima svega 40 m². U tom malom prostoru već sada je smeštena preko 32.000 knjiga. Pored toga, ona je vlažna i veoma neugledna. Zbog ograničenog prostora trpi sam rad sa čitaocima. U ovu prostoriju, gde je sada smeštena biblioteka, ranije se nalazila piljarnica.

Još pre nekoliko godina Savet za kulturu opštine Savski Venac obećao je da će do kraja 1960 god. podići bar mentažnu zgradu za bibliotečku, ali ni do danas nema još ništa od toga.

Administrativne poslove u ovoj biblioteci obavlja Upravnik jer nemaju administrativnog službenika.

OPŠTINA STARI GRAD

Na ovoj opštini postoje dve samostalne biblioteke : Biblioteka "Đorđe Jovanović" i Biblioteka "Jovan Popović".

Biblioteka "Đorđe Jovanović"

Sadašnje prostorije ove biblioteke se nalaze na spratima a ulaz u biblioteku je preko stepeništa koje se nalaze na unutrašnjoj strani zgrade, pa je pristup publike dosta otežan.

Biblioteka nema dovoljno sredstava za inventar, kao ni za izvesna tehnička sredstva koja se upotrebljavaju u savremenom radu biblioteke/televizor, epidiaskop itd./.

Biblioteka ima veoma razvijen rad na pozajmici knjiga i na njenoj propagandi, ali joj nedostaju jedan službenik koji bi radio na katalogizaciji knjiga.

Biblioteka "Jovan Popović"

Prostorije ove biblioteke su u sastavu privatnog stana, nepo-
godne su i male za bibliotečko poslovanje.

Finansijska sredstva za rad Biblioteke su još nedovoljna, oseća se njihovo pomanjkanje i na poziciji za kupovinu knjiga.

Ova biblioteka nema dovoljan broj službenika. Broj stanja službenika nije se promenilo od 1954 god. kada je bilo upisano u biblioteku 900 članova. Danas, međutim, biblioteka ima 5.5000 članova a isti broj službenika -5.

OPŠTINA ČUKARICA

Na ovoj opštini se nalaze četiri samostalne biblioteke :Biblioteka "Lazo Kočević", Biblioteka "Đura Jakšić", Biblioteka Radoje Dakić" i Biblioteka Dimitrije Tucović", na Umci.

Biblioteka "Lazo Kočević"

Biblioteka je smeštena u prostorijama dva bivša lekala, pregradni zid između njih je uklonjen, tako da je od dve prostorije napravljena jedna veća koja služi, pored toga što su u njoj magacionirane knjige, i za rad odeljenja za izdavanje knjiga sa čitaonicom. Biblioteka ima oko 14.000 knjiga i veliki broj šlanova, a je rad u ovim malim prostorijama veoma otežan sa strankama, a pored toga prostorija je mračna i vlažna, što štetno utiče na knjige.

Biblioteka ima mali broj službenika, koji su dovoljno zauzeti izdavanjem knjiga i drugim bibliotečkim poslovima, tako da nisu u mogućnosti da razviju bolji rad na organizaciji pozajmne bibliotečke službe po preduzećima, organizacija, a, ustanovama i standbenim zajednicama.

Biblioteka "Đura Jakšić" Železnik

Prostorije biblioteke su nedovoljne da bi mogle dečje odeljenje da se smesti u posebnoj prostoriji i oformi kao posebno odeljenje.

Bibliotečki ogranak ove biblioteke u selu Železniku je nasilno ukinut i iseljen od strane Zemljoradničke zadruge pošto je predhodno ogranak Zadruga porušio jedne noći ceo unutrašnji zid biblioteke, i ošteti knjige, nameštaj itd. Na ovaj način je ogranak biblioteke u selu Železnik prestao sa radom.

Prostorije bibliotečkog ogranka u selu Sremčica je jedna od najgorih, najružnijih i najhladnijih prostorija u selu.

Na čuvanje i neuredno vraćanje knjiga od strane čitalaca bio je veliki u toku 1960 god. u Biblioteci "Đura Jakšić". Mnogi radnici su odlazili u vojsku, menjali preduzeća, menjali mesto življenja itd., a nisu vratili biblioteci knjige koje su uzeli na pozajmicu od nje.

Budžetska ~~sredstva~~ sredstva za nabavku potrebne literature za čitaoce nisu dovoljna, pogotovo za razvoj jedne dobre bibliotečke mreže na celoj teritoriji koja je dodeljena ovoj biblioteci u Železniku.

Biblioteka "Radoje Dakić"

Biblioteka je smeštena u Domu kulture Industrije motera u Rakovici. Prostorije u kojoj je smeštena odeljenje za odrasle je mračno i preko celog dana mora da gori svetlo u njoj. Ispod dve prostorije smeštena je menza ta radnike pa se preko celog dana oseća miris raznih jela, njena dva prozora, koliko ih ima, okrenuta su prema dverištu menze gde se ispod njih nalazi uvek gomila uglja, burići sa kupusom i drugom robom. Na dva - tri metra ulaza u biblioteku nalaze se dva javna klozeta, tako da se leti od smrada koji dolazi iz njih u prostorije biblioteke skoro ne može izdržati.

Pored toga, ova biblioteka nema posebnu prostoriju za čitaoce.

Ogranci biblioteke u Kijevu i Kneževcu smešteni su u prostorije koje se koriste i u druge svrhe/konferencije, sastanci/, pa je rad u njima u 1960 god. često bio ometen.

Drugi veliki problem ove biblioteke su mala budžetska sredstva za nabavku knjiga. U toku 1960 god. Biblioteka je imala za kupovinu knjiga svega 400.000 dinara. Što je veoma malo kada se uzme u obzir da ona ima i četiri seoske knjižnice i dečje odeljenje. Biblioteka, zbog malih finansijskih sredstava za kupovinu knjiga često nije mogla da nabavi potrebne knjige ni u jednom primerku. Ukoliko biblioteka u toku ove godine ne dobije veća finansijska sredstva, neće biti u mogućnosti da radi sa seoskim knjižnicama, jer samim tim što kupuje knjige u jednom ili dva

primerka ,onemogućena je da selima pozajmljuje aktuelne i savremene knjige .

Imaju mali broj službenika da bi mogli snažnije da razviju pozajmnu bibliotečku službu po preduzećima ,ustanovama,i organizacijama.

Biblioteka "Dimitrije Tucevića" -Umka

Ova biblioteka nema dovoljan broj knjiga za rad svojih ogranka u Moštanici ,Ruckoj ,Pečanima.Pored toga ona treba da svoje bibliotečke punktove i u preduzećima Zelengera i Lepenka.

Na zahtev sekretara opštine Čukarice zatvoren je bibliotečki punkt u preduzeću Zelengera koji je još ranije otvoren i pokazao je dobre rezultate u radu.

Problemi narodnih biblioteka u prigradskim opštinama su isti kao i kod narodnih biblioteka u gradu ,samo što su još jače izraženi.

24.IV 1961

Šef Odeljenja za rad sa
popularnim bibliotekama
Beograda

Braće Đurđulov

